

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Turun yliopiston asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä ammattikorkeakoululain ja yliopistolain muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Turun yliopisto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä ammattikorkeakoululain ja yliopistolain muuttamisesta (HE opintosetelikokeilu).

Turun yliopisto pitää opintosetelikokeilua kannatettavana keinona sujuvoittaa siirtymää toiselta asteelta korkeakoulutukseen. Kokeilu tarjoaa konkreettisen vaihtoehdon ilman opiskelupaikkaa jääneille, se voi parantaa koulutusalan valinnan osuvuutta ja antaa jo oman alansa valinneille mahdollisuuden tehdä väyläopintoja.

Yhteistyö vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa

Kokeilun vaikuttavuus jää vajaaksi, mikäli vapaan sivistystyön oppilaitokset rajautuvat sen ulkopuolelle, sillä ne muodostavat keskeisen osan avoimen yliopistokoulutuksen toteutusta, saavutettavuutta ja ohjauskapasiteettia.

Turun yliopistolla on kolmisenkymmentä yhteistyöoppilaitosta, joissa suoritetaan vuosittain noin neljännes Turun yliopistossa suoritettavista avoimen yliopiston opintopisteistä. Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998) määrittää kansanopistot, kesäyliopistot, kansalaisopistot ja muut toimijat osaksi elinikäisen oppimisen järjestelmää. Niiden tehtäviin kuuluu avoimen korkeakouluopetuksen toteuttaminen, jota voidaan yhteistyössä järjestää lähellä opiskelijaa asuinpaikasta riippumatta. Vapaan sivistystyön oppilaitosten palkkaaman tuutorin ohjaus on opiskelijoiden merkittävänä tukena, jotta opinnot etenevät. Tärkeää on myös vertaisryhmän tuki ryhmäopetuksessa.

Jos opintoseteli koskee vain korkeakoulun perimiä opintomaksuja, vapaan sivistystyön oppilaitosten mahdollisuudet osallistua avoimen yliopisto-opetuksen toteutukseen heikentyvät. Ehdotamme, että VST-oppilaitosten oikeus periä kohtuullisia maksuja säilyy opintoseteliä käytettäessä. Esityksessä ehdotetut korkeakoulujen ja vapaan sivistystyön oppilaitosten erilliset sopimukset rahoituksen jaosta ovat käytännössä vaikeita toteuttaa, sillä yliopisto on budjetoinut opintomaksut toimintaansa täysimääräisenä. Uudenlaisten

rahanjakomallien valmistelu vaatisi vähintään enemmän aikaa, jos ne olisivat ylipäättään taloudellisesti mahdollisia yliopistolle.

Kokeilussa edellytetään, että opintosetelillä rahoitettava koulutus viedään Opin.fi-palveluun. Palvelu ei tunnista vapaan sivistystyön oppilaitoksia, joka tuo myös rakenteellisen esteen yhteistyöoppilaitosten osallistumiselle kokeiluun.

Turun yliopisto ehdottaa, että:

1. Opintosetelin käyttö laajennetaan koskemaan myös yhteistyöoppilaitoksissa toteutettavaa opetusta
2. Avoimen yliopiston verkostomainen toteutusmalli tunnistetaan lainsäädännössä
3. Kokeilun resursointi kohdennetaan koko toteutusverkostoon, ei vain korkeakouluihin
4. Tulevaisuudessa myös Opin.fi-ratkaisua kehitetään niin, että se huomioi tasavertaisesti myös yhteistyöoppilaitoksissa toteutettavat opinnot

Opintojen ohjauksesta ja neuvonnasta

Esityksessä painotetaan ohjauksen ja neuvonnan merkitystä. Opintosetelikokeilun kohderyhmä, ilman opiskelupaikkaa jääneet nuoret, on yliopistolle ennestään tuttu. Avoimessa yliopistossa tarjotaan systemaattisesti sekä ennakoivaa ohjausta että opintojen aikaista tukea, joten kokeilu ei tuo ratkaisevaa uutta ohjauksen rakenteeseen. Kokeilun myötä ohjausta tullaan tarkentamaan ja laajentamaan ottaen huomioon opiskelijamäärän todennäköinen lisääntyminen.

Avoimen yliopiston foorumi käsittelee parhaillaan opintosetelin tiedottamisen, ohjauksen ja neuvonnan yhtenäistämismahdollisuuksia sekä erilaisten uusien kokeiluiden koostamista ja parhaiden käytäntöjen jakamista.

Kielirajauksesta

Esitykseen aivan loppuvaiheessa lisätty rajausta, jonka mukaan opintosetelillä voi hankkia vain suomen- tai ruotsinkielistä avointa korkeakoulutarjontaa, herättää epäselvyyttä rajauksen tarkoituksesta ja tuo lisähaastetta tekniseen toteutukseen.

Lopuksi

Opintosetelikokeilun tavoitteet ovat kannatettavia. Kokeilun täysi vaikuttavuus edellyttää koko avoimen yliopistokoulutuksen rakenteen hyödyntämistä. Vapaan sivistystyön oppilaitosten sisällyttäminen kokeiluun sekä tulevaisuudessa myös Opin.fi-ratkaisun kehittäminen ovat keskeisiä edellytyksiä koulutuksellisen tasa-arvon, saavutettavuuden ja ohjauksen riittävyyden turvaamiseksi.